

YANGI TUG'ILGAN CHAQALOQLARNING OG'IZ BO'SHLIG'I VA ICHAK SHILLIQ QAVATLARINING XUSUSIYATLARI

---

*Samarqand davlat tibbiyot universiteti
Gistologiya, sitologiya va embriologiya kafedrası
ass. Ismoilova N.A.*

Annotatsiya. Bolani oziqlantirishning eng yaxshi usuli tabiiy oziqlantirish uzoq evolyutsiya jarayon natijasida shakllangan hisoblanadi. Shubhasiz, ona suti bilan oziqlanish barcha organlar va tizimlarning, shu jumladan mikroekologik tizimlarning normal rivojlanishining kalitidir. Uning etishmasligi yoki to'liq yo'qligi bilan ochiq biotoplarning, shu jumladan og'iz bo'shlig'i va ichakning mikrobiotsenozlari mikrofloraning tarkibi, biokimyoviy jarayonlarning yo'nalishi bilan farq qiladi, bu disbiyozning rivojlanishiga olib kelishi, periodontal kasalliklarning paydo bo'lishiga hissa qo'shishi va ovqat hazm qilish jarayonlariga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Shu bilan birga, tabiiy oziqlantirish uchun ma'lum cheklovlar mavjud, ulardan biri ona sutining opportunistik bakteriyalari bilan boyitilganligidir.

Kalit so'zlar: disbiyoz, kolonizatsiyasi, opportunistik mikroorganizmlar, mikrobiotsenoz, mikrofloralar.

Ishning maqsadi. Opportunistik mikroorganizmlar bilan ifloslangan ona sutini olgan bolalarda og'iz bo'shlig'i va ichak shilliq pardalarining mikrobiologik kolonizatsiyasi xususiyatlarini o'rganish.

Tadqiqot metodlari. Maqsadni amalga oshirish uchun 3 oylik 93 nafar emizikli bolalar va ularning onalarini klinik va laboratoriya tekshiruvini o'tkazildi. Bakteriologik tadqiqotlar ona suti ona sutini bakteriologik nazorat qilish bo'yicha uslubiy tavsiyalarga muvofiq, yo'g'on ichak mikroflorasining sifat va miqdoriy tarkibini o'rganish bemorlarning sanoat standartida ishlab chiqilgan uslubiy tavsiyalarga muvofiq amalga oshirildi. Ichak disbiyozi".

Tadqiqot natijalari va ularni muhokama qilish. Bakteriolaktiya tashxisi 250 ml yoki undan ko'p sut sepilganda aniqlandi. Ona sutini o'rganishda 21 yohdan 25 yo hgacha bo'lgan emizikli ayollarning 37,8 foizida (84,0%) aniqlangan, mastit tarixi bo'lgan laktostaz belgilari, oshqozon-ichak traktining surunkali patologiyasi, buyrak yoki ginekologik kasalliklar. Ona utining mikrobial manzara Mikrofloraning tarkibini tahlil qilish shuni ko'rsatdiki, ifloslangan sut bilan davolangan chaqaloqlarning og'iz bo'shlig'i shilliq pardalari lakto - va bifidobaktriya (100%)

bilan kolonizatsiya qilingan, ularning soni tor chegaralarda — 104 dan 103 ml o'zgargan. *S. salivarius*ning fazoviy darajasi 80 %, *S. sanguis* 50 %, *S. mitis* 55,0% ni tashkil etdi, bu steril sut bilan oziqlanadigan yangi tug'ilgan chaqaloqlar guruhi bilan statistik farqlarga ega emas edi. Streptokokklarning miqdoriy tarkibida o'zgarishlar ham aniqlanmadi. Aerob opportunistik mikroorganizmlar guruhi uchun asosiy farqlar aniqlandi. __ Og'iz shilliq pardalari bolalarning 71,2% *S. aureus* tomonidan kolonizatsiya qilingan, ularning urug'lanish zichligi bakteriolaktiyada 100 martadan ko'proq oshgan. *Klebsiella* sekretsiasining yuqori chastotasi (23,2 %) o'rtacha kolonizatsiya zichligi bilan aniqlandi, bu taqqoslash guruhining o'xshash ko'rsatkichlaridan sezilarli darajada oshib ketdi. Bolalarning og'iz bo'shlig'ining biotsenozida ash ham topilgan stafilokokk (39,3 %), *Klebsiella* (19,2 %) va *Candida* jinsining xamirturushga o'xshash qo'ziqorinlari (13,8 %).

Xulosa. Bakteriolyaktiya Samarqand tumanining emizikli ayollarida uchraydigan juda keng tarqalgan hodisa (37,8%). Ona sutida mavjud bo'lgan opportunistik bakteriyalar chaqaloqlarning og'zini kolonizatsiya qilishga qodir. Infeksiyalangan ona suti bolada ichak disbiyozining rivojlanish omillaridan biridir, bu holat tuzatiladi va har doim ham ona sutini olib tashlashni va bolani sun'iy oziqlantirishga o'tkazishni talab qilmaydi.

Adabiyotlar:

1. Ismailova N.A., Boyqo'ziev H.X. Strukturnie osobennosti limfoidnix follikul appendikulyarnogo otrostka u krolikov. Dostijeniya nauki i Obrazovaniya. № 2 (82), 2022, st. 92-95.
2. Djurakulov B.I., Ismailova N.A., Boykuziev H.X., Kurbonov X.R. Ingichka ichak va chuvalchangsimon o'simta neyroimmunnoendokrin tizimlari o'rtasida o'zaro aloqalar sharxi. Tibbiyotda yangi kun. №5(37) 2021 C. 46-47.
3. Beloborodov V. B. stafilokokk infeksiyalari. MRSA antibiotiklarga qarshilik ko'rsatishning yangi muammosidir. Takoz.mikrob. 2005; 7. (1): 32–46.
4. Vohidova A. M., Xudoyarova G. N., Abduraximova A. Kamariddin-Zade M. (2017). Bakteriologik jihatdan yuqtirilgan va steril hayotiy echinokokk pufakchalari atrofida mezbon kapsula tuzilishining mahalliy to'qima reaksiyasini taqqoslash. Uzluksiz ta'lim tizimida XXI asr shaxsining kasbiy shakllanishi: nazariya, amaliyot va istiqbollari. Toshkent 2017 y.s - 107.
5. Vohidova A. M., Balayan E. V. (2017) *Raecilomyces* jinsining qo'ziqorinlari va ularning echinokokkoz rivojlanishidagi roli. Zamonaviy dunyoda dolzarb ilmiy tadqiqotlar. № 3-3 (23). 43-50 betlar.
6. Vohidova A. M., Muradova E. V., Xudoyarova G. N. (2019) cho'chqalarda eksperimental echinokokkoz. To'plamda: XXI asrda yoshlar va tibbiyot fanlari.

- Xalqaro ishtirok etgan talabalar va yosh olimlarning XX Butunrossiya ilmiy konferentsiyasi materiallari to'plami. 165-166 betlar.
7. Bobokandova M.F.Xudoyarova G.N. Vaxidova A.M. Kattalarda tillarang stafilokokk infeksiyasi va uning antibiotikka sezgirligi. Inovatsion texnologiyalar va veterinariya va chorvachilikni rivojlantirish va joriy etishning istiqbolli vazifalari xalqaro ilmiy-amaliy konferentsiya 2022 yil 14-15 oktyabr 34-39 betlar.
  8. Юсупов М. И., Одилова Г. М., Шайкулов Х. Ш. Об изменении свойств кишечных палочек при поносах у детей //Экономика и социум. – 2021. – №. 3-2 (82). – С. 611-616.
  9. Юнусов Х. Б., Ачилов О. Э., Султонкулов А. И. Эхинококкоз билан зарарланган қўй гўштини ветеринария санитария жихатдан баҳолаш //Journal of new century innovations. – 2023. – Т. 22. – №. 2. – С. 3-14.
  10. Ачилов О. и др. Эхинококкоз билан зарланган қўй гўштини ветеринария-санитария экспертизаси //agrobiotexnologiya va veterinariya tibbiyoti ilmiy jurnali. – 2022. – с. 70-73.
  11. Жамалова Ф. А. и др. Цинк И Заживление Ран: Обзор Физиологии И Клинического Применения //CENTRAL ASIAN JOURNAL OF THEORETICAL & APPLIED SCIENCES. – 2022. – Т. 3. – №. 6. – С. 33-40.
  12. Нуримов П. Б., Бобокандова М. Ф. Особенности развития соматотропной функции гипофиза и надпочечников у мальчиков-подростков //Новый день в медицине. – 2022. – №. 2. – С. 40.
  13. Одилова Г. М., Шайкулов Х. Ш., Юсупов М. И. Клинико-бактериологическая характеристика стафилококковых диарей у детей грудного возраста //доктор ахборотномаси вестник врача doctor's herald. – 2020. – с. 70.
  14. Одилова, Г., Шайкулов, Х., & Юсупов, М. (2022). Клинико-бактериологическая характеристика стафилококковых диарей у детей грудного возраста. Журнал вестник врача, 1(4), 71–74.
  15. Одилова Г. М. О чувствительности к декамину кишечных бактерий грибов candida albicans //Talqin va tadqiqotlar ilmiy-uslubiy jurnali. – 2023. – Т. 1. – №. 17. – С. 261-265.
  16. Вахидова Адолат Маматкуловна. (2020) Исследование микрофлоры содержимого эхинококковых пузырей по морфологическому соотношению и определение ее чувствительности к антибиотикам / Academy 1 (№ 7 (58)), 8-11//Эхинококк пуфаги таркибидаги микрофлорани морфологик нисбати

- буйича урганиш ва унинг антибиотикларга сезгирлигини аниклаш/
Academy 1 (№ 7 (58)), 8-11
17. Юнусов Х.Б., Вахидова А.М., Худоярова Г.Н. (2021) Эпидемиология и
иммунный статус при эхинококкозе легких, осложненного пециломикозом/
Медицинская ветеринарии, № 1 (9), 15-23//Пециломикоз билан
мураккаблашган упка эхинококкозида эпидемиология ва иммунитет долати
/ Тиббиёт ветеринарияси, 1 (9), 15-23
18. Muratova Z.T. Vakhidova A.M., Askarova J.R., Sobirjonova M.J. (2021) Main
causes, transmission routes, diagnostics and echinococcosis treatment// Features
of the development of modern science in the pandemic's era 1 (3), 64-69
19. Khudayarova Gavkhar, Vahidova Adolat (2020) Yosh bolalarda pnevmoniya
infeksiyasining tamoyillari va davolash usullari // Журнал Биомедицины и
практики, № 5(5), 85-91
20. Vakhidova A.M. Oripova P.O. Jamalova F.A. Bobokandova M. (2021) Clinical
and laboratory characteristics of pneumococcal meningitis in adults// F. European
Scholar Journal (ESJ) 2(6), 173-182.
21. Vakhidova A.M., Khudoyarova G. N., Muratova Z. T., Mamatova O. B. (2021)
Adaptive changes of the blood system and features of physiological adaptation in
athletes in International scientific journal volume 1 issue 8 uif-2022: 8.2 | issn:
2181-3337 conditions of different mountain heights during sports
training// GALAXY International Interdisciplinary Monthly Journal 1 (9), 120-
125
22. Vahidova A. M., Khuzhdanova M. A., Kuziev M. S. Intensification of
Pecilomyces Spherules in Patients with Echinococcosis // Jundishapur Journal of
Microbiology Research Article Published online 2022 April Vol. 15, No.1 (2022)
23. Бобокандова М.Ф., Орипова П.О., Худжакулов Д.А. Изучение
распределения микроэлементов ni, co, mn и zn в некоторых тканях кроликов
"экономика и социум" №2(93) 2022 www.iupr.ru